ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ގަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-34 ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް ދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދަށް، 15 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ގައި ކޮމިޝަނުން ހުށަހެޅި އިޞްލާޙުތައް ހިމަނާފައިވޭތޯ ބެލުމަށް ތައްޔާރުކުރެވުނު ފޮލޯއަޕް ރިޕޯޓް ކުރުޚުލާޞާ

ތަޢާރަފު: މިކަރުދާހަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 6/2006 (ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބާރުލިބިދީފައިވާގޮތުގެމަތިން ސަރުކާރުން އެކުލަވާލާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާއި، އިދާރީ އުސޫލުތަކާއި އެކުލަވާލުމުގައި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ކުރުމާއި ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގޮތުން، ދެކޮޅު ހަރުކަށި ވަސީލަތްތަކާއި ލަފާ ސަރުކާރަށް ދިނުމުގެ ބާރު އޮންނާއި، ނޭޝަނަލް ޕްރިވެންޓިވް މެކޭނިޒަމްގެ ރިޕޯޓު ނަންބަރު NPM/2018/35 އިން އެދިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބަންދުގައި ތިބޭމީހުންނާއި ޤައިދީންނަށް ދޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން އިޞްލާޙުތަކެއް ކަނޑައެޅުމަށް އަމަލުކުރަމުންދާގޮތް ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި 15 ސެޕްޓެމްބަރު 2019 ގައި ކޮމިޝަނުން ކަރުދާހަކަށް ސަރުކާރާއި ހިއްސާކުރި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތައް ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް ދޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ހިމަނާފައިވޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި އެކުލަވާލާފައިވާ ކަރުދާހެކެވެ.

މި ގަވާއިދަށް ހުށަހެޅި އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން 3 (ތިނެއް) އިޞްލާޙު ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް ދޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ހިމަނާފައި ވިޔަސް، ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންގެ އަދުލުވެރި މިންގަނޑަށް ބަލާ ނުވަތަ ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ގުޅޭ ކަންކަމާއި، މި ގަވާއިދުގައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާ ނުލާ ހިފެހެއްޓުން ބަންދުގައި ތިބޭ ތަންތަނުގައި ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން އެކަށީގެންވާ ހިސާބަށް ހިމެނިފައެއް ނުވާކަން ކޮމިޝަނުން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން މި ގަވާއިދު ފާސްކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާ ސިޔާސަތު ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވިފައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހުންނަށް ދޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން، އާއިލާއާ ބައްދަލުވުން، ކޮންސިއުލާ ޚިދުމަތް، ބެލެހެއްޓުމުގެ ތަރުތީބުން، އިންޖީނުގެ ބަރުވުމުގެ ވަކިވަކި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި އަދި ޤައިދީން ބައްދަލުކުރާ ތަންތަނުގައި މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ނުވަތަ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ ވަގުތުތަކުގައި، އެހެން ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ ހިސާބު އަދި ވަކިން ބަލާކަށް ހަމައެކަނި ހިސާބުން ލަފާ އަދި ޤަވާޢިދު ފަސޭހަކުރުމަށް ބަދަލުތައްކުރެވޭން

ނަމަވެސް ވެންޓިލޭޝަންގެ ނިޒާމު ޤާއިމުކޮށް، ވަކި ދައުރުވާ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން ފަދަ ޙައްލުތަކެއް އެ ފަރާތްތަކަށް މަސްއޫލުވެރިންނަށް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ. އެހެންކަމުން، 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުންތައް މި ގަވާއިދުގައި ހިމެނުމަށް ޕޮލިސީ ކަނޑައަޅަންވީ ސަރވިސް އަށް އަންގާފައި ވާނެކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

<u>ފޮލޯއަޕް ރިވިއު ތާވަލު:</u>

މުލި އިސްލާހީ ޖަލަށް ހުށަހެޅި ރެކޮމެންޑޭޝަން			
#	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	ހިމަނާފައި	ހިމަނާފައެއް ނުވޭ	އިސްލާހީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިސްލާހުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން ހިމަނާފައިވާ ގޮތް

#	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	ހިމަނާފައި	ހިމަނާފައެއް ނުވޭ	އިސްލާހީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިސްލާހުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން ހިމަނާފައިވާ ގޮތް
1	ޤައިދީންނާއި، ކާނާގެ ތަރުތީބުގައި ހައްޤުތަކުގައި ތިބޭ މުޖުތަމަޢު، ކާޑު ޙައްޤުތަކުގެ ދަރުމަ ބަނދުކުރެވިފައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މުޖުތަމަޢު ތިބޭ ދަރުމާ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި އިސްލާހުކުރުމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މި ގަވާއިދުގެ ފުރިހަމަކަމާއި ބައްޓަންކުރުމަށް މުރާސިލާތަށް ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރަމެވެ.	✓		16 ވަނަ މާއްދާ: ޤައިދީން މުޢާމަލާތުކުރުން، ބައްދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު (ހ) ޤައިދީންނަށް ތިބޭ މުޢާމަލާތް، އެ މީހުންގެ ޢާއިލާތަކާ އަލުން ގުޅުން ދެމެހެއްޓުމަށް އޮފީހުގެ ޢާއިލާއާ މުޢާމަލާތްކުރުން ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ޤައިދީންގެ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކާ ޖެހޭ ފަދަ އަދި ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުމާއި އަސާސީ <u>ޙައްޤުތަކާއި</u> ފުރުޞަތު ދޭން ވާނެއެވެ. - ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން - ޢާއިލާއަށް ފޯނުކުރުން

#				
				(ނ) ޖަލުގައި ހުރި ނުވަތަ ޖަލުން ބޭރުގައި ހުރި ޤައިދީގެ ނުވަތަ ބަންދުކުރެވިފައި ހުރި މީހާގެ އަނބިމީހާއާ ނުވަތަ ފިރިމީހާއާ އެކަހެރިކޮށް ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، ޖަލުގެ ޑައިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ ޖަލު އިދާރާގެ ދަށުން ދޫކުރެވޭނެއެވެ. **24 ވަނަ މާއްދާ: ޤައިދީންނަށް ދޭ <u>އިނާޔަތްތައް</u>** (ށ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެމަތިން، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަން ކަނޑައަޅާ <u>އިނާޔަތްތަކެއް</u>، ޖަލުގައި ތިބޭ ޤައިދީންނަށް ދެވިދާނެއެވެ.
2	އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމަށް އިސްތިސްނާދިނުގެ އަސާސްތަކާ ޚިލާފު ނުވާނޭ ގޮތުގެމަތިން ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނަވަރުކޮށްދީފައި ވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 11 ވަނަ ބާބުގެ 255 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ޙައްޤުތަކުގެ		✓	ކުރުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކުޑަ އުމުރުގެ ދަރިން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންގެ އަޅުވާ މިންގަނޑަށް ބަލާ ނުވަތަ ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ބެލުމަށް، މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަކީ ނުލިބި ހިފެހެއްޓޭން ބަޔާންކޮށްފައި ނުހުންނަކަމުގައި ބަޔާންކުރާ ކޮމިޝަނަރ ހުރަހަޅައިފާ އެއްވެސް އަސާސީ ޙައްޤެއް ހިފެހެއްޓި އިސްތިސްނާތައް ހިމަނާފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. މިގޮތުން އަންނަނިވި މާއްދާތައް

އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފުވާ ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. - 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ނ) - 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) - 21 ވަނަ މާއްދާ **ނޯޓް:** އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުނުވާ ކުރަމުންދާ ހިމާޔަތްކުރާނެ މާއްދާތަކުގެ ތަފްސީލު ތާވަލު މި ކޮމިޝަނުގެ ޖަދުވަލު 1 ގައި ހިމާޔަތްކުރެ ވެއެވެ.			ދުސްތޫރާއި ބަންދު ކުރެވޭ ދުސްތޫރުގެ ޙައްޤުތަކާ އަދި މި މާއްދާގެ (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ދަޢުވާ އުފުލުމުގައިވާ ދުސްތޫރުގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުތަކުގައިވެސް ހިފަހައްޓައިގެން ނުވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ (10) ވަނަ ނަންބަރުގައި ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގައިވެސް ފާއިތުނުވާ އަދަބު ނުދެވޭނެ ކަމާ، މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ޙައްޤެއް ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ހިފަހައްޓާނަމަ އެކަން ކުރަންވާނީ ކުއްލި ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގައި ކޮންމެހެން ހިފަހައްޓަން ޖެހިއްޖެ ޙައްޤެއް، ނުވަތަ މިނިވަންކަމެއް ކޮންމެހެން ހިފަހައްޓަން ޖެހިއްޖެ މިންވަރަކަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، އ.ދ. ގެ މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ޢަހުދުނާމާގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (1) އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައި ވާ ހިނދު، މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީ ޙުދޫދުތަކަކީ ޤަވާއިދުންނާއި، ކުރުގެ ތުހުމަތުގައި ހަރަކާތްތަކުގައި ތިބި މުސްލިމުން، ކާޒީ އަމުރުގެ ދަރުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މުއްދަތު އަދުލުވެރި މިންގަނޑެއް	

	ބަލާ ނުވަތަ ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި، ނުވި ހިފެހެއްޓުން ރައްދުވާކަށް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން، ޤައިދީންނާއި ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ ރައްދުވާނެ ރައްކާތެރިކަން ދިނުމުގެ ގޮތުން މި ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ (ށ)، 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި 21 ވަނަ މާއްދާ އުނިކުރުމަކީ ފުރިހަމަކަމެއް ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.			
3	މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބޭ ޢިނާޔަތްތަކުގެ ތެރެއިން، ޢިނާޔަތް ނުވަތަ ޢިނާޔަތްތަކެއް ނުދީ ހިފެހެއްޓުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޖަލުތަކުގެ ހެޑް ޕްރިޒަން ނުވަތަ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށް ދޫކޮށްފައި އޮތުމުން ކަމުގެ ތުހުމަތުގައި މީބާ މީހުންނާއި، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން އަދި ޤައިދީންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ސިއްޙަތާއި ގެންގުޅުމުގެ ފުރުސަތު ބޭނުންކުރުމާއި އަދި މިކަމުގެ ސަލާމަތުން މިފަދަ ކަމެއްގެ ޢާއިލާގެ މެމްބަރުންގެ ރައްކާތެރިކަން ހަނިވުމުގެ ފުރުސަތު އޮތުމުގައި ދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން، މި އިޚްތިޔާރު ވަކި ފަރާތަކަށް ދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ކުރާ އިޖުރާއާއި އުސޫލުތައް އަދަބާއި އަދަބު ދޭނެ ހާލަތްތައް އަދި އެ ހާލަތްތަކުގައި ދޭނެ އަދަބު ދިނުމާ ގުޅޭ ގޮތް ނިންމާނެ ކަންކަން މި ގާނޫނުގައި		✓	25 ވަނަ މާއްދާ: ޢިނާޔަތް ދޫކުރެވޭގޮތުން (ހ) ޤައިދީއަކު ޖަލުގައި ގާނޫނާ ހިލާފުވުމުގެ ނަމަ، އެ މީހަކު ކުރި ކުށުގެ ކުށެއްގެ ސަބަބުން ބަލައި، އެ މީހަކަށް ދިނުމަށް ހިމެނޭ ޢިނާޔަތް، ކަނޑައެޅޭ ވަކި މުއްދަތަކަށް އުނިކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްގެ ޖޫރީއަށް ގަވާއިދުތަކުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ލިބިގެންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ޢިނާޔަތް އުނިކުރުމާބެހޭ ޖަލު އަމުރެއް އޮންނަ ކަރުދާހެކެވެ. (ށ) އެއްވެސް ޤައިދީއަކަށް ދިނުމާ ޢިނާޔަތް އުނިކުރެވޭނީ، އެ ޤައިދީއަކު ކުރި ކުށެއް ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު، އެ ކަމާ ގުޅޭ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމަށްފަހު، އެ ރިޕޯޓާ ގުޅިގެން ބޭނުންކޮށް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްގެ ޖޫރީއަށް ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

	ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކުރުމަކީ މުހިންމުކަމެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.			**ނޯޓް:** • ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ޤައިދީންނާއި، ކުދިންގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކުށުގެ އަދަބުގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައި ބަލިވެއްޖެނަމަ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންތިޒާމުތައް: (1) ޤައިދީން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ތަނުން ނުކުމެގެން އެހެން ޤައިދީންނާއެކު ވަގުތު ހޭދަކުރުމާ ގުޅޭ ހަމަޖެއްސުން. (2) ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 92 ވަނަ މާއްދާ (ޖަލުގައި ކުރާ ކުށްތަކުގެ މައްސަލަ ބެލުމުގެ ނިޒާމު)ގެ ދަށުން ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރުކުރުން • ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންތިޒާމުތައް: 67 ވަނަ މާއްދާ: ޤައިދީންނަށް ދޭ އިންތިޒާމުތައް (ހ) ޤައިދީން ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ތަނުން ނުކުމެ އެހެން ޤައިދީންނާއެކު ވަގުތު ހޭދަކުރުމާ ގުޅޭ ހަމަޖެއްސުން؛

(ނ) މި ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާ (ޖަލުން ރިޔާޢަތްކުރުން އަދި މުޢާސަލާތުކުރުން، ޒިޔާރަތާ ބަންދުވީމުންނާ ބައްދަލުކުރުން)ގެ ދަށުން ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އިތުރުކުރުން؛ (ރ) ޒިޔާރަތް ކައިވެނި ކުރުވޭނެގޮތް ހަމަޖެއްސުން.				
ވަކިވަކި މާއްދާތަކަށް ހުށަހަޅާ ކޮމެންޓްސް				
އިސްލާޙުކުރެވިފައިވާ އުސޫލުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން ހިމަނާފައިވާ މާއްދާ	ހިމަނާފައެއް ނުވޭ	ހިމަނާފައި	ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން	#
16 ވަނަ މާއްދާ: އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު (ށ) ޖަލުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް، އެ މީހުންގެ އާއިލާތަކާ އަންނަނި ގޮތުން ދުވާލުއްޖަމަންޖަހަކައި އެމީހުންގެ އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ޖަލުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ އެއް ފެންވަރަށް ކަނޑައަޅާ ޖަލު އަމުރުއެއްގެ ދަށުން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކެއްގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. - އާއިލީ ބައްދަލުވުން - އާއިލާއަށް ފޯނުކުރުން (ނ) ޖަލުގައި ހުރި ނުވަތަ ޖަލުން ބޭރުގައި ހުރި ޒިޔާރީގެ ނުވަތަ		✓	16 ވަނަ މާއްދާ: އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު - (ށ) ޖަލުގައި ތިބޭ މީހުންނަށް، އެ މީހުންގެ އާއިލާތަކާ އަންނަނި ގޮތުން ދުވާލުއްޖަމަންޖަހަކައި އެމީހުންގެ އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ޖަލުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ އެއް ފެންވަރަށް ކަނޑައަޅާ ޖަލު އަމުރުއެއްގެ ދަށުން ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކެއްގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. - އާއިލީ ބައްދަލުވުން - އެކަހެރި ބައްދަލުވުން	1

	- އާއިލާއަށް ޒިންމާދާރުވުން			ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހާގެ އަންބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ އެކަށީގެންވާ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު، ޖަލުގެ ގައިޑްލައިނާ އެއްގޮތަށް ފުރިހަމަ ކަނޑައެޅޭ ޖަލު އަމުރުތަކާ ދެކޮޅު ދޫކޮށްފައިވެއެވެ.

ނިންމުން: އިސްވެދަންނަވައިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ހުށަހެޅި އިސްލާހުތަކާއެކުގައި 3 (ތިނެއް) އިސްލާހު ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ފާސްކުރެވިފައި، ކުރީގެ ބަދަލުތަކުގައި ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ރިޕޯޓު މިހެންނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް އިންސާނީ ކަރާމާތާއި ގަވާއިދުގައި ހިމެނިފައިވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކުރީގެ ބަދަލުތަކުގައި ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ލިބޭ މިހެންނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުގައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންގެ އަޅުގަނޑު މެދުވެރިކޮށް ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ގޮތުން ބަލާ ހުކުމާ، މި ގަވާއިދުގައި ބައްޓަންކުރެވިފައިވާ އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކަށް ހިމެނޭ ކަންތައްތަކުގައި ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައި އެކަން ހިމެނުމަށް އިސްލާހުގެ ގޮތުން ހުށަހަޅަމެވެ.
މިގޮތުން ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި (ރ)، 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި 23 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކޮށްފައި ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

9 ނޮވެންބަރު 2020

ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް: އާއިޝަތު ނަޒީހާ

މަގާމް: އ. ޑިރެކްޓަރ

ޖަދުވަލު 1: އިސްލާހުކުރެވިފައިވާ އުސޫލުގައި ކޮމިޝަނުގެ ހުށަހެޅުން ހިމަނާފައިވާ މާއްދާތަކުގެ ތަފްސީލު ތާވަލު

ގަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-34 ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުގައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދު (ކުރީގެ ގަވާއިދު)	ގަވާއިދު ނަންބަރު 2020/R-79 ޤައިދީންނާއި، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައި ތިބޭ މީހުންނާއި، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައި ބައިތިއްބަންޖެހޭ މީހުންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތަކާއި އިންތިޒާމުތަކާބެހޭ ގަވާއިދު (ގެޒެޓްކޮށްފައިވާ އައު ގަވާއިދު)
16 ވަނަ މާއްދާ: އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު: (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންތިޒާމުތައް ނުވަތަ އިންތިޒާމުތަކުން ބައެއް ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ލިބޭ އިންޓެލިޖެންސް މަޢުލޫމާތަކާ ބަލައި، ޤައިދީއާ އާއިލާގެ ޒިޔާރަތްތަކުގެ މުއްދަތު ކުރުކޮށް، ނުވަތަ އާއިލާގެ ޒިޔާރަތްތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރުލިބިގެންވެއެވެ.	16 ވަނަ މާއްދާ: އާއިލާއާ މުއާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު: (ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ހިދުމަތްތައް ނުވަތަ ހިދުމަތްތަކުން ބައެއް، ތިރީގައިވާ ހާލަތްތަކުން ކުރި ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ނަމަ، ޖަލުގެ ސަލާމަތާ ރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތުގެ މަތިން ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި ހާލަތްތަކުގައި އަސާސީ ހިދުމަތެއް ހިފެހެއްޓޭނީ ގިނަވެގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށެވެ. އަސާސީ ހިދުމަތެއް ނުވަތަ ހިދުމަތްތަކުން ބައެއް ހިފެހެއްޓި ނަމަ، ހިދުމަތް ހިފެހެއްޓުމުގެ ސަބަބާއި ހިފެހެއްޓި މުއްދަތު ބަޔާންކޮށް އެ ޤައިދީގެ ގާޑިއަނަކަށް ނުވަތަ ގާޑިއަނުންނަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.

	(1) ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ޖެހޭ؛ (2) ލިބޭ އިންޓެލިޖެންސް މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން؛ (3) ޖަލުގައި އެހެން ކުށެއްކަމަށް ބެލޭ ކަމެއް ކުރުން.
16 ވަނަ މާއްދާ: ޢާއިލާއާ މުޢާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު: (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގައި އެ ފަރާތެއް ނުވަތަ ބަންދުކުރެވޭ ޤައިދީގެ މަސްއޫލުންގެ ތެރެއިން ވަކި މަސްއޫލަކަށް ނުވަތަ މަސްއޫލުންތަކަކަށް، ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ބިރުވެރިކަން، ނުވަތަ ލިބޭ އިންޓެލިޖެންސްގެ މަޢުލޫމާތަކަށް، ބަލައި، ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސަށް ލިބިގެންވެއެވެ.	16 ވަނަ މާއްދާ: ޢާއިލާއާ މުޢާމަލާތްކުރުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު: (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު ޤައިދީއެއްގެ ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއްގެ އާއިލާގެ މަސްއޫލުންގެ ތެރެއިން ވަކި މަސްއޫލަކަށް ނުވަތަ މަސްއޫލުންތަކަކަށް ނޫނީ ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި މި އަސާސީ ހުރުމަތް ހިފެހެއްޓުމާއި ނުލާ، އެ ހުރުމަތް ހިފެހެއްޓިފައިވާ ސަބަބާއި ހިފެހެއްޓިފައިވާ މުއްދަތު ބައްދަލުވުން، އެ މަސްއޫލަކަށް ނުވަތަ މަސްއޫލުންނަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.
18 ވަނަ މާއްދާ: އެކަހެރި ބައްދަލުވުން: (ހ) އެކަހެރި ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންވާނީ ޤައިދީ، ބުނުމުން ތިންވިލާތަން ޖަލަށް ގެނައުމަށް 14 (ސާދަ) ދުވަސް ކުރިން ފަރާތާއި މުލާޤާތު އެނގޭގޮތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.	18 ވަނަ މާއްދާ: އެކަހެރި ބައްދަލުވުން: (ހ) އެކަހެރި ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންވާނީ، ބުނުމުން ތިންވިލާތަން ޤައިދީ ޖަލަށް ގެނައުމަށް 14 (ސާދަ) ދުވަސް ކުރިން ފަރާތާއި މުލާޤާތު އެނގޭގޮތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހެއް ނަމަ، އެކަހެރި ބައްދަލުވުންތަކުގެ ފުރުސަތު

	ދަންވަރު، ބަންދުކުރަންވާނީ މިގޮތަށް ޖަލަށް ގެނައުމާ 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހަށް ވުރެ ފަހުން، އެންމެ އަވަހަކަށް މިންގަނޑަކުން ބެލުމަށްފަހުގައެވެ.
21 ވަނަ މާއްދާ: އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ހަނިކުރުން: ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ޖަލުގެ ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަން ކަނޑައަޅާ ޖަލު އަމުރެއްގެ ދަށުން، މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން، އެ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ)، (ރ)، (ބ)، (ޅ)، (ކ) އަދި (ވ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރިހަމައި އެނޫން ޙައްޤުތަކުގެ ނުވަތަ އެއިން ބައެއް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓޭނެއެވެ. އަދި އެކަން ލިޔުމުން އެފަރާތަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. (ހ) ޖަލުގެ ސަލާމަތާ ނުރައްކާތެރިކަމާ މަސްތުވާތަކެތި ދުރުހެއްޓުމުގެ ގޮތުން؛ (ށ) ޤައިދީން ނުވަތަ ބަންދުމީހުން އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން. ނޯޓް: 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން 21 ވަނަ މާއްދާގައި	**23 ވަނަ މާއްދާ: އަސާސީ ޙައްޤުތައް ހިފެހެއްޓުން ނުވަތަ ހަނިކުރުން:** ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި، ޖެއިލަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްގެ ލަފާގެ މަތިން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް، މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން، އެ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، (ށ) އާއި، (ނ) އާއި، (ރ) އާއި، (ބ) އާއި، (ޅ) އާއި، (ކ) އާއި، (ވ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤުތަކުގެ ފުރިހަމައި އެނޫން ޙައްޤުތަކުގެ ނުވަތަ އެ ޙައްޤުތަކުން ބައެއް، 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނޫން މުއްދަތަކަށް ހިފެހެއްޓޭނެއެވެ. އަދި އެކަން ލިޔުމުން އެ ފަރާތަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. (ހ) ޖަލުގެ ސަލާމަތާއި ނުރައްކާތެރިކަމާއި މަސްތުވާތަކެތި ދުރުހެއްޓުމުގެ ގޮތުން؛ (ށ) ޖިނާއީ އިންޞާފުގެ މަސްލަޙަތާ ގުޅިގެން؛ (ނ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ޖަލުގައި ބަންދު ކުރުން. ނޯޓް: 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން 23 ވަނަ މާއްދާގައި

އުނިކުރެވޭނެކަމަށް ބާރުނުކުރާ މާއްދާތަކާއި އަންނަނިވި އަސާސީ ހައްޤުތައް ހިމެނޭ މާއްދާތައް ކުރުމަކީ ފާހަގަކުރަމުވެ. (ށ)މަސައްކަތްތެރިން، ކަސްޓަމަރުން އުޅުމުގެ އިންތިޒާމު (ރ) އާއިލާއާ މުޢާމަލާތްތަކުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު (ނ) ސިޓީ ލިޔުން ތަކާއްޓާއި، ކިޔުން ފޮށި ލިބުމުގެ އިންތިޒާމު	އުނިކުރެވޭނެކަމަށް ބާރުނުކުރާ މާއްދާތަކާއި އަންނަނިވި އަސާސީ ހައްޤުތައް ހިމެނޭ މާއްދާތައް ކުރުމަކީ ފާހަގަކުރަމުވެ. (ށ) ކަސްޓަމަރުން އުޅުމުގެ އިންތިޒާމު (ރ) އާއިލާއާ މުޢާމަލާތްތަކުން، ބައްދަލުވުންތަކުގެ އިންތިޒާމު (ނ) ވަޒީފުންނާ ބައްދަލުވުމުގެ އިންތިޒާމު (ބ) ޤާނޫނީ ބައިވެރިވާ ބަންދަރުތަކާއި މަސައްކަތްތަކާއި ބަންދަރުގައި، އެ ދުވަސް ނިޔަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް ފިޔަވައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ޤާނޫނީ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ނިޔަލަށް ވަނީ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް، ވައި ދުވަސްތަކަށް ގޮތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.